

پیام به حجاج بیت‌الله‌الحرام

(۱۳۷۷/۱/۱۲ هـ.ش.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على البشير النذير والسراج المنير سيدنا

ابى القاسم المصطفى محمد

و على آله الأطيبين الطاهرين و على الخيرة من أصحابه المتتبعين

موسم حج؛ مزدهی بزرگترین دیدار سالیانه‌ی مسلمانان

موسم حج با مزدهی بزرگترین دیدار سالیانه‌ی مسلمانان، از راه رسیده است، و بجاست اگر صدها هزار دل مشتاق که در این موسم، مجال بهره‌مندی از فیض لقاء خواهند داشت، پیوسته در جوش و شور و هیجان آماده‌سازی خویش باشند، و میلیونها مسلمان آرزومند که امسال در فهرست بهره‌مندان نهاده نشده‌اند، به یاد لحظه لحظه‌ی ایام سعادت‌مندان و دعا برای خود و آنان، دل و ذهن خویش را رنگین و معطر سازند، و همه‌ی مسلمانان صاحب‌دل به گونه‌ی در ایام حج، با حج و شعائر و آیات جلال و جمال آن سپری کنند.

مراسم حج در هر سال، یک حادثه‌ی بزرگ است که رواست اگر در آن ایام معلومات، مرکز اصلی فکر و توجه و اندیشه و احساس مردم در سراسر جهان اسلام باشد؛ و هرکس بسته به جایگاه روحی و فکری و سیاسی، به نوعی بدان بیندیشد و با آن بسر برد. و بدیهی است که بهره‌مندان از فیض حج، در مرکز این تکلیف و توقعند؛ و چون جسم و جان و اندیشه و تلاش آنان آمیخته به حج و برکات و آثار آن است، شایسته است

که بیشترین بهره‌ی معنوی و روحی و فردی و اجتماعی را از آن به دست آورند، و ان شاء الله چنین خواهد بود.

معرفت؛ نخستین هدیه‌ی حج

اگرچه برکات حج، همه‌ی جنبه‌های حیات بشری را فرامی‌گیرد و این باران رحمت بی‌دریغ، از خلوت دل و اندیشه‌ی آدمی تا عرصه‌ی سیاست و اجتماع و قدرت ملی مسلمانان و تعاون میان ملت‌های مسلمان را، بارور و سرزنده و برخوردار از شور زندگی می‌سازد، لیکن شاید بتوان گفت که کلید این همه، «معرفت» است؛ و نخستین هدیه‌ی حج به کسی که مایل است چشم خود را به حقایق بگشاید و از نیروی خداداده‌ی «فهم پدیده‌ها» بهره بگیرد، همان معرفت و شناخت منحصر بفردی است که عادتاً جز در حج، در اختیار خیل عظیم مسلمانان قرار نمی‌گیرد، و هیچ پدیده‌ی دینی دیگری نمی‌تواند مجموعه‌ی شناخت‌هایی را که در مراسم حج، قابل وصول است، یکجا در اختیار امت اسلامی قرار دهد.

این معرفت، عبارت است از مجموعه‌ی بی‌از شناخت‌ها که از جمله‌ی آنهاست:

شناخت خود به عنوان یک فرد

شناخت خود به عنوان یک فرد، شناخت خود به عنوان جزیی از مجموعه‌ی عظیم امت اسلامی، شناخت نمونه و نمایی از آن امت واحده، شناخت عظمت و رحمت خدا، و شناخت دشمن.

شناخت خود به عنوان یک فرد، به معنی تأمل در وجود خویش و شناخت ضعفها و تواناییهای آن است.

آن‌جا که تعینات مادی و تشخص به مال و مقام و نژاد و عنوان و زیور و لباس، رنگ می‌بازد و آدمی جدا از آن مایه‌های تمایز، در کنار صدها هزار انسان دیگر به طواف و سعی و نماز و افاضه و وقوف می‌رود، و فقیر و غنی، و حاکم و محکوم، و تحصیل کرده و امی، و سیاه و سفید، همه با یک لباس و در یک جایگاه، رو به سوی خدای می‌کنند و دست

نیاز به سوی او می‌گشایند و خود را در برابر مرکز جمال و عظمت و قدرت و رحمت می‌یابند، هر انسان با تدبیری می‌تواند ضعف و تهیدستی خود را در برابر خدا، و علو و اقتدار و عزت خود را در اتصال به خدا، بخوبی بشناسد، توهم باطل و غرور انگیز درباره‌ی هستی ضعیف خود را به دور افکند، و شیشه‌ی کبر و خودپسندی را، که مایه‌ی زشت‌ترین خُلقیات و رفتارهای او است، به خاک بکوبد، و از سوی دیگر حلاوت ارتباط با معدن عظمت و به او پیوستن و از بتهای درونی خویش گسستن را بیازماید و بیچشد.

این شناخت اساسی که جوهر همه‌ی عبادات و مضمون همه‌ی مناجات‌ها و راز و نیازهای اولیای خداست، آدمی را صیقل و صفا می‌بخشد و او را برای دیگر شناختها، مستعد و برپیمودن همه‌ی راههای کمال، توانا می‌سازد. در زندگی عادی، گرفتاریهای دنیوی و سرگرمی افراطی به تکاپوی مادی و درگیریها و جدالهای تمام‌نشدنی در زندگی روزمره‌ی انسانها، دل را غافل و مشغول می‌سازد و او را از این معرفت روشن بازداشته، دچار تار عنکبوت توهم و گمانهای باطل می‌سازد و دل را به تکدر و تیرگی می‌کشاند؛ و حج علاج قاطع این گرفتاری است.

شناخت خود به عنوان جزئی از مجموعه‌ی امت اسلامی

شناخت خود به عنوان جزئی از مجموعه‌ی امت اسلامی، به معنی نگرش به مجموعه‌ی حاجیان و به همه‌ی ملتها و سرزمینهایی است که مردم خود را به طواف خانه‌ی خدا فرستاده‌اند. نگرش به کلّ حجاج و در آئینه‌ی این جمع متراکم، نگرش به امت بزرگ اسلامی است که امروزه از دهها ملت و صدها میلیون انسان در سراسر جهان تشکیل شده، و از مهمترین امکانات مادی و معنوی برای حیات و رفاه اجتماعی برخوردار است و همه‌ی بشریت و تمدن صنعتی با همه‌ی حجم مادّیش، به آن و منابع عظیم آن و بازارهای رایج آن و میراث فرهنگی و علمی آن، محتاج و از آن بهره‌مندند. شناخت خود به مثابه‌ی جزئی از این واقعیت عظیم، حجگزار را با پیوندی عاطفی و واقعی با برادران و خویشاوندانش متصل می‌کند؛ و افسون جدایی را که سالهاست

دستهای استعمار دیروز و استکبار امروز، به نام نژاد و زبان و مذهب و ملی‌گرایی می‌دمند، باطل می‌سازد.

سرمداران جهان طبقاتی، یعنی سیاستمدارانی که همت گماشته‌اند جهان را همیشه در دو قطب قوی و ضعیف، یا مستکبر و مستضعف نگهدارند، و مرکز قدرت را به زیان ملت‌های مستضعف، میان خود تقسیم کنند، از دو قرن پیش تا امروز، از وحدت امت اسلامی بیمناک بوده و بر سر راه آن مانع تراشیده‌اند! همان کسانی که در دهه‌ی حاضر، با قتل عام مسلمانان بالکان، یا تبعیض و بی‌عدالتی نسبت به اقلیتهای مسلمان اروپا، یا بی‌تفاوت ماندن در برابر اینها، عزم مسیحی کردن یکسره‌ی اروپا را آشکار ساختند، از آن یکپارچه شدن دنیای اسلام با عنوانهای اهانت آمیز یاد کردند و در تبلیغ و عمل، از آن جلوگیری نمودند.

تقویت این احساس در فرد، که وی عضوی از پیکر بزرگ امت است و هدایت درست آن، باید بتواند بر همه‌ی آن ترفندهای تفرقه‌ساز، غلبه کند؛ و ضمن این‌که هویت ملی و فرقه‌یی را در بخشهای گوناگون امت اسلامی پاس می‌دارد، از فوایدی که در یکدلی و اتحاد است، همه‌ی این مجموعه‌ی بزرگ را بهره‌مند سازد و عزت و اقتدار و خیر کثیری را که در یکپارچگی امت اسلامی نهفته است، شامل همه‌ی اجزا و اعضای آن کند.

طواف و سعی و نمازهای جماعت و همه‌ی حرکات و سکانات دستجمعی در حج، این درس را به حجگزار می‌رساند و آن را در اعماق وجود او نفوذ می‌دهد.

شناخت نمونه و نمایی از امت واحده

شناخت نمونه و نمایی از آن امت واحده، به معنی گامی عملی در راه تحقق آن آرزوی بزرگ - یعنی اتحاد اسلامی - و در نهایت سربرکشیدن قدرت واحده‌ی اسلامی در میدان سیاست جهانی است. دیدن توده‌های عظیم حجگزار از نقاط گوناگون عالم، و با زبانها و رنگها و نژادهای گوناگون، افق دید مسلمان را گسترش می‌دهد و از مرزهای شخصی و قومی و ملی فراتر می‌برد، و وظیفه‌ی اسلامی رفتار برادرانه، وی را با آنان به

تعارف و همزبانی و همدلی می‌کشاند، خبرهای اختصاصی ملت‌ها را به سراسر جهان اسلام می‌برد و توطئه‌ی تبلیغاتی دشمن را که همیشه، و امروز بیش از هر زمان، دست‌اندرکار قلب حقیقت و دروغ‌سازی و شایعه‌پراکنی است، خشی می‌کند و فاصله‌های مکانی و زبانی و پنداری را از میان برمی‌دارد. با تبیین موفقیت یک ملت، در دل ملت‌های دیگر، امید می‌دمد و با تشریح تجربه‌ی یک کشور، کشوری دیگر را مجرب می‌سازد. احساس انزوا و تنهایی را از افراد و ملت‌ها می‌زداید و ابهت دشمن را در چشم آنان می‌شکند، مصیبت‌های بزرگ یک کشور را برای دیگران شرح می‌دهد و آنان را به فکر علاج آن می‌افکند.

توقف حجگزاران در موسم حج در یک نقطه، و بخصوص وقوف در عرفات و مشعر و میبیت در منی، همگی، زمینه‌های مستعد این شناختِ کارساز و کارآمدند.

شناخت عظمت و رحمت خداوند در حج

شناخت عظمت و رحمت خداوند در حج، به معنی تأمل در پایه‌گذاری این خانه است که در عین حال، هم خانه‌ی خداست و هم خانه‌ی مردم؛ «إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَ هُدًى لِّلْعَالَمِينَ»^۱.

هم جایی است که انسان نیازمند، بدان روی می‌کند و هم نقطه‌یی است که عظمت آیین الهی در آن جلوه‌گر می‌شود. آمیزه‌یی از شکوه و عظمت و صفا و سادگی، یادگاری از نخستین ندای توحید، و جایگاهی برای تحقق وحدت کلمه. هم نشاندار جای پای مجاهدان صدر اسلام، که غریبانه در آن مبارزه کردند و مظلومانه از آن هجرت نمودند و فاتحانه و مقتدرانه بدان بازگشتند و آن را از نشانه‌های جاهلیت عرب پیراستند؛ و هم معطر به نفس نیایشگران و جای سجده‌ی متعبدان و دست‌نیاز ثنا گویان. هم مَطَّلَع خورشید اسلام در آغاز و هم مشرق طلوع مهدی موعود در انجام. هم پناهگاه دل‌های رمیده و هم امید بخش جان‌های به ستوه آمده!

تشریح فریضه‌ی حج و ترتیب مناسک آن، هم نشانه‌ی عظمت است و هم آیت رحمت. با این شناخت است که دلها به مشاهده‌ی کعبه‌ی شریف در مسجدالحرام منقلب می‌شود و بیراهه‌ها به صراط مستقیم می‌پیوندند و انسانها دگرگونه می‌شوند.

شناخت دشمن

شناخت دشمن، محصول همه‌ی آن شناختها و متمم و مکمل آنهاست. بدون آن، دل و ذهن مسلمان، مخزنی بی‌حصار است که از دستبرد راهزن و خائن و غارتگر، مصون نیست. در خود اعمال حج، رمی جمرات، نماد دشمن‌شناسی و دشمن‌ستیزی است؛ و پیامبر مکرم اسلام ﷺ، اذان برائت را در حج سر داد و آیات برائت را از حنجره‌ی امیر مؤمنان علیه السلام در مراسم حج تلاوت فرمود. اگر جهان اسلام و امت اسلامی، روزی از وجود دشمنان جزّار فارغ گردد و چنین چیزی ممکن شود، برائت نیز بی‌فلسفه خواهد بود. ولی با وجود دشمنها و ستیزه‌گریهای کنونی، غفلت از دشمن و بی‌مبالاتی به برائت، خطایی بزرگ و پُر خسارت است.

اگر آن شناختهای پیشین به دست آید، دشمن جهان اسلام نیز شناخته می‌شود. هر پدیده، یا شخص، یا حکومتی و نظامی که مسلمانان را از هویت اسلامیشان بیگانه کند، یا به تفرّق و پراکندگی بکشانند، یا به کسب عزت و عظمت اسلامی بی‌اعتنا، یا از آن مأیوس سازد، کاری دشمنانه می‌کند؛ و اگر خود، دشمن نیست، سرانگشت دشمن است!

یاد و نشان دشمن نباید مورد غفلت قرار گیرد

شیطان در قرآن، تعبیری از نیروهای شرّ آفرین و فساد آفرین و انحطاط آفرین است که در صف مقابل انبیا قرار می‌گیرد؛ «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ»^۱ و در سراسر قرآن، یاد و نشان شیطان تکرار شده و در تمام طول مدت نزول وحی، از آن نام برده شده است. این بدان معناست که یاد و نشان دشمن، هرگز نباید مورد

غفلت جوامع مسلمان قرار گیرد.

امروز بیشترین تلاش شیطان که همان جبهه‌ی سیاسی استکبار است، مصروف آن می‌شود که مسلمانان را از آینده‌ی خود، نومید و به ذخیره‌ی گرانبهای فرهنگ و دانش خود، بی‌اعتنا سازد. هر پدیده‌ی بی‌که به مسلمانان جهان، امید ببخشد و آنان را به فکر بنای آینده بر پایه‌ی اسلام بیفکند، در چشم استکبار، بشدت منفور و مبغوض است. دشمنی شیطان بزرگ با ایران اسلامی، از آن است که تشکیل جمهوری اسلامی و اداره‌ی کشوری پهناور، با جمعیتی انبوه و با ثروت مادی و معنوی بی‌پایان، به مسلمانان، نوید عزت و عظمت اسلامی می‌دهد و فروغ امید را در دل‌های آنان زنده می‌کند.

نشانه‌های امید در رفتار ملت‌های مسلمان

در نوزده سالی که از تشکیل جمهوری اسلامی در ایران گذشته است، همه‌ی جهان، نشانه‌های امید را در رفتار ملت‌های مسلمان دیده‌اند و می‌بینند و هرچه گردونه‌ی زمان، به پیش رفته و تدابیر دنیای استکبار در برابر این موج بلند و دنباله‌دار، بیشتر شکست خورده، این امید بیشتر شده است.

بیداری فلسطینیان و آغاز مجاهدت‌های آزادی‌طلبانه‌ی آنان با شعارهای اسلامی در برابر صهیونیست‌های غاصب، بیداری ملت‌های مسلمان در اروپا و تشکیل کشور مسلمان بوسنی - با وجود فاجعه‌ی خونباری که به دست، یا با سکوت رضایت‌آمیز اروپاییان برای آنان پیش آمد - به حکومت رسیدن معتقدان به حاکمیت اسلام در ترکیه و الجزایر، از راه‌های معمول دموکراسی غربی - که البته در هر دو مورد، با کودتا و دخالت قدرت‌های نامشروع و خصومت دشمنان جهانی قدرت اسلام، موفقیت آنان نیمه کاره ماند - تشکیل حکومت بر پایه‌ی مبانی اسلامی در سودان - که با وجود کارشکنی‌های خارجی، بحمدالله همچنان در راه اقتدار اسلامی به پیش می‌رود - زنده شدن شعارهای اسلامی در بسیاری از کشورهای مسلمان - که سال‌های متمادی این شعارها در آن فراموش شده بود - و مثال‌های متعدد دیگر، همه و همه، نشانه‌های تأثیر عمیق و روزافزون ولادت جمهوری اسلامی در ایران، بر سراسر جهان اسلام و امت اسلامی است.

دشمنی استکبار با ایران، بغض‌آلودتر شده است

دشمنی استکبار، به همین نسبت با ایران اسلامی، روزبه‌روز سخت‌تر و بغض‌آلودتر شده است! پس از شکست توطئه‌های پیاپی نظامی و اقتصادی و سیاسی و تبلیغاتی، استکبار جبهه‌ی تازه‌ی گشوده که تا کنون نیز بر ضد ایران اسلامی فعال است. این جبهه، یک جبهه‌ی جنگ تبلیغاتی است؛ و هدف آن، متهم کردن ملت و دولت ایران و بر اثر آن، خاموش کردن فروغ امید در دل ملت‌های مسلمان است! در این جنگ تبلیغاتی، این‌طور وانمود می‌شود که ملت ایران، از حرکت عظیم انقلاب و شعارهای آن و از حاکمیت اسلام و قرآن، پشیمان شده و مسؤولان کشور، به اسلام و انقلاب پشت کرده‌اند! و به عنوان شاهد و نمونه، ادعا می‌شود که دولت ایران، در صدد ایجاد روابط دوستانه با دولت امریکا است! انکار مکرر این ادعا از سوی مسؤولان کشور و تأکید همیشگی آنان بر عشق و پابندی به اسلام و انقلاب و خط امام راحل علیه السلام مانع از آن نیست که دستگا‌ه‌های تبلیغاتی و حتی مسؤولان سیاسی استکبار و بخصوص رژیم مستکبر امریکا، ادعای خود را با زبانها و شیوه‌های گوناگون، تکرار کنند و آن را در تفسیرها و خبرها و گزارش‌های جهانی، مخصوصاً در سطح جهان اسلام، بیش از پیش، تکرار نمایند! شناخت دشمن در حج، به معنی شناخت این روشها و انگیزه‌های آن، و برائت در حج، به معنی افشای توطئه‌ی دشمن و اعلام بیزاری از آن است.

ملت ایران حیات دوباره‌ی خود را باز یافته است

ملت و دولت ایران، با انقلاب عظیم خود که به رهبری امام خمینی عظیم‌الشان علیه السلام و ادامه‌ی خط و راه او، پرچم عظمت اسلام و ایران را برافراشت، عزت و استقلال ملی خود و حیات دوباره‌ی تاریخی خود را باز یافته است. به برکت انقلاب اسلامی، ملت ایران از فساد روزافزون و انحطاط علمی و اخلاقی و استبداد سیاسی و وابستگی به امریکا نجات یافت و نشاط زندگی و سازندگی را دوباره به دست آورد. از حاکمیت مهره‌های نوکر مآب و بی‌کفایت و غیرامین و فاسق و بدکار و مستبد و ظالم، خلاص شد و حکومتی مردمی و مدیرانی دلسوز و کاردان و مؤمن و امین یافت. سرنوشت کشور و

منابع ملی و ثروت‌های خداداده‌اش را، که به وسیله‌ی بیگانگان غارت می‌شد، خود به دست گرفت. نیروی ابتکار و سازندگی را که بر اثر ضعف و فساد پادشاهان خائن و وابسته، سالها به خمودگی و رکود کشیده شده بود، در خود زنده کرد و در همه‌ی میدانهای علمی و عملی، به جبران دو قرن عقب‌افتادگی، گامهای بلند برداشت و برای آینده نیز همت بلند و عزم قاطع و فکر روشن را با تجربه‌ی دوران نوزده ساله، چراغ راه ساخته است.

اسلام و انقلاب اسلامی و امام کبیر آن، حق حیات، برگردن ایرانی و ایران دارند، و ملت و دولت ما این حقیقت را از یاد نخواهد برد و این راه روشن و صراط مستقیم را از دست نخواهد داد.

خصوصتهای رژیم امریکا با ایران و ایرانی

رژیم امریکا از اولین سالهایی که در نیم قرن پیش در صحنه‌ی سیاسی ایران قدم نهاد، به ایران و ایرانی جفا و خیانت کرد، از رژیم فاسد و ضد مردمی پهلوی حمایت کرد، دولتهای وابسته و ضعیف و نوکرمآب را بر سر کار آورد، اراده‌ی خود را بر ملت ما تحمیل و منابع ملی را غارت کرد، ثروت عظیمی از این ملت را از طریق معاملات خسارتبار نفت و سلاح، ربود، نیروهای مسلح ایران را در قبضه‌ی خود گرفت، دستگاه ضد امنیتی شاه و شکنجه‌گران آن را آموزش داد، موجب اختلاف میان ملت ایران و بسیاری از ملت‌های مسلمان، از جمله اعراب شد، فساد و فحشا را در ایران ترویج کرد، با رژیم شاه در سرکوب نهضت اسلامی در مقاطع گوناگون، همکاری و آن را راهنمایی کرد!

و پس از آن که علی‌رغم مجموعه‌ی آن جبهه‌ی ظلمت و کفر و طغیان، انقلاب اسلامی به پیروزی رسید، از نخستین روزهای تشکیل جمهوری اسلامی، انواع دشمنیها و کارشکنیها و تهاجمها و توطئه‌ها را بر ضد ایران و ملت انقلابی آن، به کار بست! از کمک فعال به رژیم عراق در جنگ هشت ساله، تا فعالیت برای محاصره‌ی اقتصادی کامل ایران، تا کمک به عناصر خائن و فراری، تا تبلیغات دایمی در همه‌ی دستگاههای تبلیغی مربوط به خود، تا آتش‌بیاری در اختلافات منطقه‌یی، و سعی وافر برای ایجاد

اختلاف میان ایران و همسایگانش، تا تلاشهای براندازی و تروریستی به وسیله‌ی مزدبگیران سازمان سیا، تا فعالیت شدید برای جلوگیری از انعقاد قراردادهای اقتصادی میان ایران و کشورهای گوناگون جهان، تا دهها حرکت موزیانه و تهدیدآمیز دیگر در همه‌ی جبهه‌ها و همه‌ی زمینه‌های ممکن!

این فهرست کوتاهی از طومار بلند خصوصتهای رژیم امریکا با ایران و ایرانی است. البته همه می‌دانند و خود سردمداران رژیم امریکا بیش از همه بتلخی می‌دانند که رژیم امریکا در اغلب این زمینه‌ها شکست خورده و ناکام مانده و در انزوا قرار گرفته است! و ملت ایران به کمک الهی و به برکت اقتدار و عزتی که از اسلام و انقلاب به دست آورده، در بیشتر این موارد توانسته طعم زهر آگین شکست و ناکامی را به دشمن خود بچشاند. با توجه به این حقایق روشن، چگونه ممکن است که ملت و دولت ایران، به سوی دشمنی که هنوز هم با دلی پرکینه و کامی تلخ از شکستهای پی‌درپی، در صدد ضربه زدن به ایران و ایرانی است، دست دوستی دراز کند و فریب لبخند زهر آگین دشمن را که همین امروز هم با خنجری زهر آلود، در دست وی همراه است، بخورد؟!

پایبندی به اصول عزت، حکمت و مصلحت

جمهوری اسلامی ثابت کرده است که در پی تشنج آفرینی در روابط خود با کشورها نیست، و به روابطی برابر که با سه اصل عزت و حکمت و مصلحت، در سیاست خارجی منطبق باشد، علاقمند و پایبند است؛ و ثابت کرده است که در این روابط، منافع مادی و معنوی کشور و رعایت مصلحت و عزت ملت عظیم‌الشان ایران و صیانت از آرامش و سلم در فضای سیاسی جهان، شاخص و راهنمای اصلی اوست.

روابط ما با همسایگان و با دیگر کشورهای جهان - از جمله با کشورهای اروپا - دلیلی گویا و روشن است، و تلاش همیشگی ما برای گفتگوهای برادرانه با کشورهای مسلمان - که بحمدالله هم اکنون شاهد نتایج شیرین تعدادی از آنها هستیم - در برابر چشم مردم جهان است؛ لیکن در کنار این همه، شناخت دشمن و هشیاری و سرسختی در برابر آن را نیز دستورالعمل همیشگی خود ساخته و به اغوای شیاطین، فریب نخورده است، و

ان شاء الله از این پس نیز نخواهد خورد.

و دشمن صهیونیست را که دولتی غاصب و اشغالگر در سرزمین اسلامی فلسطین برپا کرده، هرگز به رسمیت نخواهد شناخت و اعتقاد خود به لزوم محو آن دولت اشغالگر و تشکیل دولتی از مردم خود کشور فلسطین را، هرگز پنهان نخواهد کرد. همچنین امریکا را که شیطان بزرگ و رأس فتنه‌ی استکبار است، تا وقتی به روشهای کنونی خود پایبند است، دشمن خود به حساب خواهد آورد و دست دوستی به سوی او دراز نخواهد کرد.

چند توصیه به حجاج بیت‌الله الحرام

برادران و خواهران عزیز از سراسر جهان اسلام و حجاج عزیز ایرانی! با استعانت از خدای بزرگ، بکوشید تا معرفت را که از بزرگترین دستاوردهای حج است، در همان گستره‌یی که تبیین شد، به دست آورید و با شناختهای تازه‌یی در زمینه‌های یاد شده، به کشور خود بازگردید و آن را دستمایه‌ی تلاش و حرکت خود برای آینده بسازید. در این موسم، بخصوص، محنت مسلمانان کوزوو را که دنباله‌ی سرگذشت خونبار مناطق بالکان و تجربه‌ی دیگری از نوع تجربه بوسنی و هرزگوین است، با یکدیگر بازگو کنید. برای پیروزی و نجات آن مردم مظلوم، دعا و در راه کمک به آنها اقدام کنید. همچنین برای مسلمانان دیگر مناطق محنت‌زده‌ی اسلامی، چاره‌جویی و دعا کنید و اصلاح امور مسلمانان را از قدرت و رحمت مطلقه‌ی الهی، مطالبه نمایید.

امید است همگی با حج مقبول و دستی پُر از دستاوردهای معنوی و اخلاقی و سیاسی، به خانه‌های خود برگردید. وَالسَّلَامُ عَلٰی بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَعَجَّلَ اللَّهُ فَرَجَهُ.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

علی‌الحسینی‌الخامنه‌ئی

سوم ذیحجه الحرام ۱۴۱۸ برابر با دوازدهم فروردین ماه ۱۳۷۷